

Алла Миколаївна Коломіць,
 доктор педагогічних наук, професор,
 завідувач кафедри математики та інформатики,
 Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського,
 вул. Острозького, 32, м.Вінниця, Україна

Наталія Іванівна Лазаренко,
 кандидат педагогічних наук, доцент,
 ректор Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського,
 вул. Острозького, 32, м.Вінниця, Україна

СУЧАСНІ МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ В ОРГАНІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

У статті на основі аналізу змін, що відбуваються в суспільстві, зроблено висновок про необхідність нової методології педагогічної професійної освіти. Показано, що методологічною основою організації діяльності педагогічних ВНЗ має бути симбіоз різних методологічних підходів в організації освітнього процесу. Основними методологічними підходами, які потребують цілісної реалізації в освітньому процесі педагогічного ВНЗ, визначено системний, синергетичний, особистісний, діяльнісний, аксіологічний, культурологічний, компетентнісний.

Ключові слова: методологія освіти, методологічні підходи, педагогічний вищий навчальний заклад, професійна підготовка викладача ВНЗ.

Кардинальні зміни, що відбуваються в сучасному інформаційному суспільстві; нові цивілізаційні виклики, зумовлені розвитком науки та інформаційних технологій; масштабність завдань, що стоять перед освітою, вимагають нової якості педагогічної діяльності, нового педагогічного мислення. Згадані зміни, на думку В. Кременя, стимулюють перехід до нової інноваційної системи навчання і культури мислення, до нової методології освіти [8, с.6].

У діяльності сучасного викладача педагогічного ВНЗ має переважати студентоцентрирована особистісно-розвивальна стратегія навчання та виховання, що передбачає використання технологій і методів навчання, котрі спонукають до співпраці. Головною характеристикою такої стратегії є вміння визнати студента як самодостатню особистість, яка прагне досягти кращого рівня життя шляхом успішної діяльності, заслуговує на повагу й очікує на допомогу та підтримку в процесі здобуття вищої освіти.

Освіта минулих десятиліть радянського періоду була спрямована на форматування особистості, якій прищеплювали наперед задані цінності та якості (колективізм, дисциплінованість, покірність, скромність у власних запитах і прагненнях). В умовах глобалізації, інформатизації та демократизації суспільства загалом і освіти зокрема сучасного студента важко уявити покірним і скромним у своїх прагненнях. Молодь подорожує світом, спостерігає за рівнем життя в інших країнах, бере активну участь у політичних і культурних процесах держави, часто висуває свої вимоги до організації освітнього процесу у ВНЗ. І вона, на нашу думку, має на це повне право. І не лише тому, що сучасним молодим людям доведеться жити й працювати в майбутньому, а й тому, що значна частина сучасного студентства виявилась більш прогресивною й технологічно обізнаною, ніж старше покоління.

Така «просунутість» спостерігається, насамперед, у сфері використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), у знанні інозем-

них мов і прагненні до активного спілкування, у баченні життєвих перспектив, у готовності до кардинальних змін у професійній діяльності та особистому житті. А тому в середовищі активних і прогресивних студентів пасивний і консервативний викладач працювати не зможе.

Викладач, який працює з сучасною молоддю, має бути, насамперед, людиною з багатограними інтересами, запитами, прагненнями; обізнаний з можливостями ІКТ; знати іноземні мови; слідкувати за інноваціями в освіті та в науці, основи якої викладає. Йому має бути притаманним демократичний стиль педагогічної діяльності в поєднанні з високою вимогливістю та з незаперечним авторитетом лідера. Для цього кожний викладач має знати методологію сучасної викладацької діяльності, а вже потім на її основі розробляти власні технології та методики викладання.

Тому вважаємо, що методологічною основою концепції студентоцентризму має бути симбіоз різних методологічних підходів в організації освітнього процесу педагогічного ВНЗ, а основну проблему вбачаємо у методологічній підготовці викладача вищої школи.

Аналіз наявних досліджень проблеми показує, що увага науковців до методології педагогіки як науки була звернена ще в радянські часи. Проте тоді панувала марксистсько-ленінська методологія, заснована на принципах діалектичного та історичного матеріалізму. Така методологія повністю підпорядковувала людину суспільству, навчання та виховання були спрямовані на підготовку дисциплінованих і покірних виконавців.

Лише окремі науковці мали сміливість заявляти про необхідність духовного, творчого, всебічного розвитку вільної людини (Є. Ільєнков, І. Ільїн, П. Копнін); про доцільність інтеграції педагогіки з філософією, психологією, соціологією, культурологією, логікою, етикою (Г. Щедровицький).

Методологічні контексти педагогічної науки на сучасному етапі її розвитку проаналізовані Г. Васяновичем [3], І. Зязюном [5], В. Кременем [8], Н. Ничкало [9] й продовжують вивчатись іншими українськими науковцями. Так Г. Васянович зазначає, що педагогіка як наука, що має безпосередні впливи на формування особистості, її розвиток і саморозвиток, вимагає чіткого й послідовного визначення та дотримання методологічних засад її функціонування [3, с.9]. У своїх працях І. Зязюн звертав увагу на взаємозв'язок методологічної культури, творчої діяльності педагога й психопедагогічної домінанти професійної дії вчителя І. Зязюн [5, с.5]. Н. Ничкало наголошує на тому, що вся педагогічна діяльність як складна система базується на методологічних знаннях і, аналізуючи процеси методологічного дозрівання педагогів-дослідників, доводить необхідність формування в педагогів методологічної культури [9, с.23]. Очевидно, що для цього в педагогічних ВНЗ має бути впроваджена сучасна методологія організації професійної освіти, яка враховувала б нову якість планетарного життя.

Окремі методологічні підходи в організації освітнього процесу у ВНЗ були предметом дослідження українських науковців. Синергетичний підхід як інноваційна методологія педагогічної освіти знайшов своє відображення в дослідженнях А. Вірковського, І. Зязюна, О. Робуль, Т. Тюріної та ін. [4; 5; 6; 11; 12]. Теоретико-технологічні засади використання особистісно орієнтованого підходу розкриті в працях І. Беха [1], О. Пехоти [10] та ін. Світовий досвід і українські перспективи застосування компетентнісного підходу в освіті досліджуються Н. Бібік, О. Овчарук, О. Пометун [7] та ін.

У педагогічних дослідженнях можна знайти опис інших методологічних підходів і результатів їх застосування, проте науковці зазвичай надають перевагу якомусь одному з них. У науковій літературі методологічні підходи переважно описуються в контексті дослідницької діяльності. Необхідність інтеграції методологічних підходів в організації освітнього процесу у ВНЗ та можливі шляхи її здійснення ще не були предметом системних досліджень.

Мета статті – визначити основні функції та специфіку реалізації методологічних підходів в організації діяльності педагогічного вищого навчального закладу.

У педагогіці зазвичай з успіхом застосовують такі методологічні підходи як: системний, синергетичний, особистісний, діяльнісний, діалогічний, культурологічний, аксіологічний, компетентнісний та праксеологічний. Методологічною основою більшості сучасних педагогічних досліджень є філософське вчення про цілісність системотвірних зв'язків і відношень, спрямованих на формування та розвиток особистості; особистісний підхід, що вимагає визнання унікальності особистості, її інтелектуальної та етичної свободи, права на повагу; діяльнісний підхід, що організовує повноцінну в соціальному та етичному відношенні життєдіяльність; діалогічний підхід, заснований на вірі в позитивний потенціал людини, в її необмежені творчі можливості постій-

ного розвитку та самовдосконалення, який у поєднанні з особистісним і діяльнісним підходами складає суть методології гуманістичної педагогіки; культурологічний підхід, який задає соціально-гуманістичну програму діяльності; антропологічний підхід, що означає системне використання даних усіх наук про людину як предмет виховання; аксіологічний підхід, який вказує на залежність результатів освіти від чіткого визначення аксіології перетворень, що відбуваються в країні і в світі, та від виявлення ціннісного аспекту освіти; синергетичний; компетентнісний, який передбачає формування у фахівця професійної компетентності як здатності успішно розв'язувати завдання професійної діяльності; праксеологічний, який враховує потреби практики й спрямований на задоволення практичних потреб людини, яка здобуває освіту.

Кожний із згаданих підходів є надзвичайно цінним і продуктивним у вирішенні педагогічних проблем, але, погоджуючись з академіком І. Зязюном, вважаємо за доцільне дотримуватись методологічного принципу цілісності, так званого цілісного підходу, на який нерідко посилаються дослідники як на методологічну базу дослідження [6, с.7]. Вважаємо, що цілісний підхід як інтеграція методологічних підходів насправді здатен відображати цілісну природу такого складного педагогічного процесу, яким є освітній процес у педагогічному ВНЗ.

Методологічний напрям, який розробляє засоби пізнання та конструювання складно організованих систем і є методологічним знаряддям вивчення залежностей і взаємодій компонентів системи, дістав назву *системного підходу* (В. Афанасьєв, Л. Берталанфі, І. Блауберг, Д. Гвішіані, Дж. Клір, М. Месарович, В. Садовський, Б. Юдін.).

Системний підхід до об'єктів, що вивчаються, передбачає розгляд об'єкту вивчення як системи, виявлення певної кількості її елементів, встановлення, класифікацію й упорядкування зв'язків між цими елементами, виділення з множини зв'язків системотвірних, тобто різних елементів, що забезпечують поєднання в систему; врахування зовнішнього впливу надсистеми й внутрішнього взаємовпливу підсистем. Виявляючи причинно-наслідкові зв'язки і сховані залежності як усередині системи, між її окремими елементами, так і у відношенні з іншими об'єктами з надсистеми, системний підхід у такий спосіб виступає як інструмент для аналізу ситуацій і об'єктів, а також дає можливість організувати інформацію і робити висновки.

На прикладі роботи педагогічного ВНЗ застосування системного підходу означає: підсилення ефективності роботи кожного викладача, кожної кафедри; налагодження тісних зв'язків між різними кафедрами, взаємовикористання ними наявних ресурсів, можливостей і досягнутих результатів; врахування змін, що відбуваються в системі освіти, суспільстві, світі. Завдяки врахуванню зв'язків між підсистемами (кафедрами) та змін, що відбуваються в надсистемі (держава, світове суспільство), системний підхід дає суттєві результати в організації педагогічних процесів у ВНЗ.

Із системним тісно пов'язаний синергетичний підхід. На відміну від системного підходу, де основна увага акцентується на зв'язках частин у цілому, синергетика досліджує причини властивостей системи. Синергетика як новий міждисциплінарний напрям науки успішно використовується для моделювання багатьох процесів соціального життя та, зокрема, в розробці стандартів вищої освіти. Методологічні установки синергетики кардинально змінюють традиційні уявлення про пізнавальний процес у межах педагогічного ВНЗ, визначають його як організм, здатний до самокоригування і пошуку нових альтернативних шляхів розвитку. Основні характеристики синергетичної методології діяльності педагогічного ВНЗ – це нелінійність (розвиток у різних напрямках), когерентність (узгодженість напрямів розвитку з метою їх взаємопідсилення), відкритість (врахування зовнішніх змін і нових викликів часу). Таким відкритим, нелінійним, що складається з багатьох чинників зі складними взаємозв'язками, віддаленими від рівноваги, з ознаками самоорганізації, самопобудови, є педагогічний процес у вищій школі. Забезпечення цих якостей у системі роботи педагогічного ВНЗ сприяє ефективній самоорганізації освітнього процесу системи і може дати значний синергетичний ефект, тобто суттєве зростання якості професійної підготовки майбутніх учителів. У процесі взаємодії педагога та студента значним чинником розвитку обох сторін є відкритість до нового – ідей, змін, людей, здатність учитися співпрацювати.

Синергетичний підхід до професійної підготовки вчителя, заснований на ефекті посилення дій у навчанні в результаті використання навчальної інформації через різні канали сприйняття, вимагають широкого використання ІКТ (інформаційно-комунікаційних технологій) з урахуванням специфіки предметних знань. Синергія, як ефект підвищення результативності навчання за рахунок взаємозв'язку і взаємопідсилення різних дій у навчанні, може реалізуватися через використання в навчальному процесі широкого спектру різних інноваційних технологій навчання. Необхідність розширення спектру інноваційних технологій навчання (метод проєктів, метод «мозкового штурму», дискусії, дослідницька діяльність, ділові ігри, кейс-метод, Web-квести та ін.) пов'язана з нелінійним характером мислення, який вміщує в себе вибір, корекцію та оцінювання.

Синергетичний підхід розширює уявлення про педагогічну реальність і дає змогу створити нові прикладні методології організації певних аспектів педагогічного процесу, однак не може стати універсальним методом розв'язання теоретичних і методологічних проблем педагогіки як системи. Підсилити дію раніше названих підходів у системі освіти може застосування особистісного підходу. Це нова методологія освіти, що передбачає свободу особистості у викладанні й учінні як головний принцип академічного життя, мета й засіб навчання [1; 10]. Особистісний підхід змінює основоположну характеристику педагогічного процесу – мету, робить головним завдання становлення та розвиток особистісних влас-

тивостей суб'єктів освіти, розвиток їхнього особистісного досвіду.

Особистість – досить складна система якостей і характеристик, яка включена в різні види діяльності, звідси гостра необхідність застосування діяльнісного підходу. Діяльнісний підхід, привносячи свої характеристики в цілі й завдання педагогічного процесу, перебудовує, головним чином, його процесуально-технологічну сторону у такий спосіб, щоб суб'єкти освітнього процесу оволоділи діяльністю у її цілісному уявленні [6, с.8].

Оскільки зміст діяльності педагога визначається спрямованістю його активності на осмислення, визнання, актуалізацію й створення духовних цінностей, то в системі професійної педагогічної освіти важливим є застосування аксіологічного підходу. Аксіологічний підхід є одним з провідних підходів у контексті гуманістичної педагогіки та психології, оскільки він визнає кожного учасника освітнього процесу активним ціннісно-мотивованим суб'єктом діяльності, дозволяє збудувати суб'єкт-суб'єктні стосунки й створити сприятливий психологічний клімат.

Як пріоритетне завдання професійної педагогічної освіти аксіологічний підхід висуває розкриття цінностей як сутнісних сил особистості, її інтелектуального, етичного, творчого потенціалу, що виражається в здатності вільно орієнтуватися в складних соціальних і професійних ситуаціях, вибирати й здійснювати інноваційні процеси.

Аксіологічний підхід в освітній діяльності педагогічного ВНЗ дозволяє визнавати особистісно значущі й життєво важливі потреби людини як найвищу цінність, саморозвиток суб'єктів освітнього процесу як цінність освіти; орієнтує на виявлення різноманітних зв'язків самореалізації людини; попереджає небезпеку інтуїтивних уявлень про цінності. Аксіологічний підхід визначає людину як вищу мету суспільства й самоціль суспільного розвитку, освітній процес – як розширене відтворення соціокультурного досвіду, орієнтує взаємодію на загальнолюдські, національні й професійні цінності, а майбутнього вчителя на усвідомлення цінностей педагогічної діяльності.

Набуті в педагогічному ВНЗ знання повинні бути не фрагментарними, а системними, повними, необхідними і достатніми для успішного входження суб'єкта освіти у світ культури в усіх її виявах – науковій сфері, суспільному виробництві, повсякденному побуті, саморозвитку тощо. Тому в професійній підготовці вчителя необхідна реалізація культурологічного підходу як механізму, що сприяє вирішенню проблеми трансляції нормативних соціальних цінностей, які забезпечують цілісність і консолідацію суспільства.

Позиції культурологічного підходу розширюють межі традиційного навчання дисциплін шляхом активізації не лише чуттєвого сприйняття світу, а й відтворення культурної діалектики самого процесу пізнання світу. Для педагога особливо важливими є здатність до підвищення загального культурного рівня, до розширення світогляду, його готовності толерантно ставитись до представників різних куль-

тур і надалі досягати мультикультурний освітній простір.

Підготовка вчителів передбачає як опанування надбань національної культури, так і ознайомлення із здобутками інших культур, що, безумовно, відбувається крізь призму рідної. Справжня національна культура народу не може існувати ізольовано від інших культур. Реалії сучасного суспільства змушують педагогів вносити корективи не лише в технології навчання, а й виховання. У цьому зв'язку зрозуміло, що постала необхідність відмови від суто репродуктивних форм організації навчальної діяльності студентів і запровадження нових освітніх технологій, спроектованих на формування фахівців, здатних працювати над вирішенням питань крос-культурних взаємодій і відмінностей у суспільстві.

Системності й повноти набутим у педагогічному ВНЗ знанням надає застосування компетентнісного підходу, котрий передбачає формування в майбутніх учителів системи знань, умінь, навичок, ціннісних орієнтацій, особистісних якостей і здібностей, необхідних для ефективної професійної діяльності: вміння аналізувати, передбачати наслідки професійної діяльності, знаходити й використовувати інформацію для розв'язання поставлених завдань; вміння працювати в команді, готовність до інноваційної діяльності та саморозвитку.

Реалізація праксеологічного підходу в діяльності викладача ВНЗ можлива за умов: прояви ініціативи, відкритості педагогічної діяльності, прагнення до самовдосконалення, самореалізації, змін міжособистісних стосунків викладача і студентів, орієнтації педагогічної системи на цілі розвитку студентів тощо. Для цього у ВНЗ повинно бути створене середовище, яке повною мірою забезпечить можливості

для реалізації творчого потенціалу як студентів, так і викладачів.

Усе вищезазначене дає змогу зробити такі висновки:

- освіта покликана забезпечувати інтеграцію України в світові економічні та культурні структури, що вимагає науково-теоретичного обґрунтування прогресивних педагогічних технологій і застосування методологічних підходів для організації професійно-педагогічної освіти;
- пріоритетними освітніми напрямками розвитку освіти слугують: системний, синергетичний, особистісний, діяльнісний, культурологічний, компетентнісний і праксеологічний підходи;
- суттєвим елементом розвитку професійної педагогічної освіти є педагогічні інновації та реалізація творчого потенціалу викладача, що зумовлюють технологічну реорганізацію навчального процесу.

Підготовка в педагогічному ВНЗ учителів із методологічним мисленням неможлива без підготовки викладацького складу, готового відійти від традиційної педагогіки, осмислити сучасну методологію педагогічної діяльності та успішно впроваджувати її у цілісний навчально-виховний процес педагогічного ВНЗ. Для цього необхідно по-новому будувати подальший розвиток професійної педагогічної освіти: визначення пріоритетних цілей, особистісно орієнтоване навчання, індивідуальні траєкторії розвитку студента, формування професійної компетентності, побудова інноваційних стратегій, розвиток системного мислення.

Розроблення теоретичних і методичних засад методологічної підготовки викладачів педагогічного ВНЗ визначаємо наступним етапом наших досліджень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бех І.Д. Виховання особистості: у 2-х кн. Кн.1.: Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади: наук. видання / І.Д. Бех. – К.: Либідь, 2003. – 280 с.
2. Вакуленко В.М. Акмеологічний підхід у теорії й практиці вищої педагогічної освіти України, Білорусі, Росії (порівняльний аналіз) : дис. д-ра пед. наук : 13.00.01 / Вакуленко Валентина Миколаївна. – Луганськ, 2008. – 562 с.
3. Васянович Г.П. Методологічні контексти педагогічної науки на сучасному етапі її розвитку / Григорій Васянович // Педагогіка і психологія професійної освіти: науково-методичний журнал. – 2013. - №3. – С.9-31.
4. Вірковський А.П. Синергетичний підхід до поняття "духовність" / А. П. Вірковський // Вісник Житомирського держ. ун-ту ім. І. Франка. – 2004. – №14. – С. 51-54.
5. Зязюн І.А. Філософія практико-орієнтованої методології педагогічної дії / Іван Андрійович Зязюн // Педагогіка вищої та середньої школи: зб. наук. праць. – Кривий Ріг: КДПУ, 2004. – Вип. 8. – С.3-12.
6. Зязюн І.А. Цілісний методологічний підхід у педагогічному науковому дослідженні / Іван Зязюн // Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи: Матеріали IV міжнародної науково-практичної конференції. – Хмельницький: 2011. – С.7-13.
7. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / Під заг. ред. О.В. Овчарук. — К.: "К.І.С.", 2004. – 112 с.
8. Кремень В.Г. «Суспільство знань» у контурах сучасності // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: Зб.наук. пр. – Київ – Вінниця: ТОВ „Планер”, 2016. – Вип.44. – С.5-13.
9. Ничкало Н.Г. Методологічна культура в науковому зростанні педагога-дослідника / Н.Г. Ничкало // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: Зб.наук. пр. – Київ – Вінниця: ТОВ „Планер”, 2016. – Вип.44. – С.22-29.

10. Пехота О.М. Особистісно орієнтоване навчання: підготовка вчителя: Монографія. / О.М. Пехота, А. М. Старєва. – Миколаїв: Вид-во “Іліон”, 2005. – 272 с.
11. Робуль О. Синергетика як інноваційна методологія педагогічної освіти / О. Робуль // Філософія освіти. – 2006. – № 1(3). – С. 35-42
12. Тюріна Т.Г. Педагогіка духовності: синергетичний підхід / Т.Г. Тюріна // Духовність особистості: методологія, теорія і практика: зб. наук. пр. / Гол. ред. Г.П. Шевченко. – Вип. 30. – Луганськ: Вид-во Східно-укр. нац. ун-ту ім. В. Даля, 2009. – С. 144-162.

*Алла Николаевна Коломиец,
доктор педагогических наук, профессор,
заведующий кафедрой математики и информатики,
Винницкий государственный педагогический университет,
ул. Острожского, 32, г. Винница, Украина*

*Наталья Ивановна Лазаренко,
кандидат педагогических наук, доцент,
ректор Винницкого государственного педагогического университета
имени Михаила Коцюбинского,
ул. Острожского, 32, г. Винница, Украина*

СОВРЕМЕННЫЕ МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ В ОРГАНИЗАЦИИ ВЫСШЕГО ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Актуальность исследования обусловлена кардинальными изменениями, происходящими в современном информационном обществе. Новые цивилизационные вызовы, обусловленные развитием науки и информационных технологий, и масштабность задач, стоящих перед образованием, требуют нового качества педагогической деятельности, нового педагогического мышления, перехода к новой инновационной системе обучения, то есть новой методологии образования.

В статье на основе анализа изменений, происходящих в обществе, сделан вывод о необходимости новой методологии педагогического профессионального образования. Цель статьи – определить основные функции и специфику реализации методологических подходов в организации деятельности педагогического высшего учебного заведения.

Показано, что методологической основой деятельности педагогических вузов должен быть симбиоз различных методологических подходов в организации образовательного процесса. Основными методологическими подходами, которые нуждаются в их целостной реализации в образовательном процессе педагогического вуза, определены: системный, синергетический, личностный, деятельностный, аксиологический, культурологический, компетентностный. Определено, что каждый из упомянутых подходов является чрезвычайно ценным и продуктивным в решении педагогических проблем. Обоснована целесообразность интеграции методологических подходов для организации такого сложного педагогического процесса, которым является образовательный процесс в педагогическом вузе.

Сделан вывод, что подготовка в педагогическом вузе учителей с методологическим мышлением невозможна без соответствующей подготовки преподавательского состава, готового отойти от традиционной педагогики, осмыслить современную методологию педагогической деятельности и успешно внедрять ее в целостный учебно-воспитательный процесс педагогического вуза.

Основной проблемой, требующей дальнейшего решения, определена методологическая подготовка преподавателя педагогического вуза. Для этого необходимо по-новому строить дальнейшее развитие профессионального педагогического образования: определение приоритетных целей, личностно ориентированное обучение, индивидуальные траектории развития студента, формирование профессиональной компетентности, построение инновационных стратегий, развитие системного мышления.

Разработка теоретических и методических основ методологической подготовки преподавателей педагогического вуза определена следующим этапом наших исследований.

Ключевые слова: методология образования, методологические подходы, педагогический вуз, профессиональная подготовка преподавателя вуза.

*Alla Mykolaivna Kolomiets,
Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Head of the Department of Mathematics and Computer Science,
Vinnytsya State Pedagogical University named after Myhailo Kotsyubynskiy,
Ostrozka street, 32, Vinnytsya, Ukraine*

*Natalya Ivanivna Lazarenko,
Ph.D. in Pedagogy, Professor,
Rector of Vinnytsya State Pedagogical University named after Myhailo Kotsyubynskiy,
Ostrozka street 32, Vinnytsya, Ukraine*

MODERN METHODOLOGICAL APPROACHES IN THE ORGANIZATION OF HIGHER PEDAGOGICAL EDUCATION

The relevance of the research is stipulated by dramatic changes in today's informational society. The new civilization challenges determined by the development of science, informational technology and the scale of tasks, which education encounters, require a new quality of educational activities, new pedagogical thinking, transition to a new innovative system of education, that is a new methodology of education.

In the article on the basis of the analysis of the changes which occur in society there is represented the conclusion specifying the need for new teaching methodology of professional education. The aim of the article is to define basic functions and specificity of implementation of methodological approaches into the organization of teaching / learning activities at a pedagogical institution of higher education. It is proved that every teacher must know the methodology of modern teaching, and then, on this basis, develop their own technologies and techniques.

It is shown that the methodological basis of educational institutions should be symbiosis of different methodological approaches in the organization of the educational process. The main methodological approaches which require their complete implementation into the educational process of pedagogical institutions are determined as follows: systemic, synergistic, personality-oriented, activity-oriented, axiological, cultural and competence-oriented. It was determined that each of these approaches is extremely valuable and efficient in solving educational problems. The necessity of integration of methodological approaches for the organization of such a complex educational process, the educational process is at pedagogical institutions, was proved.

It was concluded that to train teachers in methodological thinking at a pedagogical institution is not possible without appropriate training of teaching staff, who are ready to move away from traditional pedagogy, to comprehend the current methodology of educational activities as well as to successfully implement it into a holistic educational process of pedagogical institutions.

Training teachers in methodology at pedagogical institutions is defined the main problem which needs further solution. This requires a new way to build further development of professional teacher education: defining priority goals, personality oriented education, individual student trajectories of their professional competence formation, building innovative strategies, development of systemic thinking.

Elaboration of theoretical and methodological foundations of training teachers in methodology at pedagogical institutions is predetermined by the next stage of our research.

Key words: methodology of education, methodological approaches, pedagogical institution of higher education, professional teacher training.

Подано до редакції: 07.05.2016 р.

Рекомендовано до друку: 19.05.2016 р.

Рецензент: д.пед.н., професор Е. Е. Карпова